



# การพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพหุปัญญา

## ของนักศึกษาพยาบาล

### The Environment In The Institution To Enhance Multiple Intelligence Of Nursing Students

เนตรนง กาบมณี

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์

ผศ.ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

#### บทคัดย่อ

แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาลเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 15 แนวทาง ประกอบด้วย 1) พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของนักศึกษา 2) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) พัฒนาหอพักเป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย 4) สนับสนุนด้านอาคารสถานที่ในการทำกิจกรรม และการให้บริการแก่นักศึกษา 5) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 6) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน 7) ส่งเสริมการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 8) กำหนดโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครอบคลุมการส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษา โดยบูรณาการระหว่างฝ่ายวิชาการ และฝ่ายกิจการนักศึกษา 9) ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของนักศึกษา 10) ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา 11) สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/นวัตกรรม

ของชมรมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน 12) พัฒนาภาวะผู้นำ ผู้ติดตาม และการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา 13) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร 14) พัฒนาการแนะแนวให้คำปรึกษาที่มุ่งสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา 15) พัฒนาหน่วยประสานงานและบริการนักศึกษา

คำสำคัญ : สภาพแวดล้อม/พหุปัญญา/นักศึกษาพยาบาล

#### Abstract

The environment within the nursing college to enhance the multiple intelligences of students were 15 cases included 1) Development of information technology to promote learning and personal development of students, 2) Develop self-access learning center 3) Develop living and learning center a campus student center and the residence. 4) Support in building activity and services to students 5) Promotion student-centered instruction 6) Development of instructional



media 7) Promote Authentic assessment  
8) Integrating the academic and Student Affairs structure to cover program activities to support multiple intelligences of students  
9) Promotion of activities for students to meet the preferences and interests of students, 10) Promote participation in activities for students 11) Support the expansion of work / innovation community both within and outside the institution 12) Developing leadership and teamwork of students 13) Promote participation in the management 14) Develop guidance and counseling aimed at the achievement of students 15) Develop the coordination and student services.

**Key words :** The Environment/  
Multiple Intelligences / Nursing Student

## บทนำ

สถาบันการศึกษาทางพยาบาลในระดับอุดมศึกษามีบทบาท และภารกิจในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพที่ตอบสนองความต้องการของสังคมในการบริการด้านสุขภาพ เป้าหมายสำคัญในการดำเนินการวิจัยของวิทยาลัย คือการได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตร และมีสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด รวมทั้งมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ กระบวนการในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ นักศึกษาพยาบาลควรได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะทางเชาว์ปัญญาอย่างครอบคลุม

## แนวคิดเกี่ยวกับพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (Gardner) ได้พัฒนาทฤษฎีทางเชาว์ปัญญาขึ้นมาใหม่ โดยมีแนวคิดพื้นฐานจากประสาทวิทยาและจิตวิทยา ตั้งแต่ ปี ค.ศ.1983 ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดเกี่ยวกับเชาว์ปัญญาตามทัศนะดั้งเดิมของนักจิตวิทยาในอดีตที่ผ่านมา โดยไม่ได้เน้นเฉพาะเชาว์ปัญญาเฉพาะองค์ประกอบด้านภววิทยา ด้านเหตุผล-คณิตศาสตร์เหมือนทฤษฎีแบบดั้งเดิม แต่ได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางเชาว์ปัญญาไปสู่เรื่องทักษะทางกาย ศิลปะดนตรี และการปรับตัว โดยเชาว์ปัญญาแบบใดแบบหนึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ ทฤษฎีพหุปัญญา มีรูปแบบที่พยายามอธิบายว่า บุคคลจะใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาและออกแบบผลิตผลอย่างไร ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบของทฤษฎีอื่น ๆ ที่เน้นกิจกรรมการ แต่ทฤษฎีพหุปัญญาจะมุ่งในเรื่องมนุษย์ที่จะกระทำต่อบุคคล สิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยความฉลาดหรือเชาว์ปัญญาของมนุษย์เกี่ยวข้องกับความสามารถใน 1) การแก้ปัญหา 2) การออกแบบผลิตผลที่ทันสมัยในสถานการณ์หรือบริบทที่เป็นอยู่ในแต่ละแห่ง (อาร์ สลัดทอวี, 2552: 2,14)

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1999) กล่าวถึงเชาว์ปัญญาว่าเป็นความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ หรือการสร้างสรรค์ผลงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง รวมทั้งความสามารถในการตั้งปัญหาเพื่อที่จะหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้ ประกอบด้วยปัญญาด้านภาษา ด้านการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ-คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจธรรมชาติ และด้านการคิดใคร่ครวญ โดยแต่ละบุคคลจะมีความสามารถเฉพาะด้านที่แตกต่างกันออกไป



ความสามารถแต่ละด้านที่ผสมผสานกัน จะทำให้บุคคลมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน

จากทฤษฎีพหุปัญญาทำให้ต้องตระหนักว่าผู้เรียนมีความสามารถหรือศักยภาพที่หลากหลาย และการพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่ควรได้รับการกระตุ้นหรือการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ โดยผู้สอนต้องเห็นคุณค่าของการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนา รวมทั้งผู้สอนต้องมีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ จากการได้รับสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาในแต่ละด้าน (Silver et.al, 2000 อ้างถึงใน กิ่งฟ้า สีนธวัช และคณะ, 2545: 8-10)

### การประยุกต์ทฤษฎีพหุปัญญาในการพัฒนาผู้เรียน

ทฤษฎีพหุปัญญา ได้ขยายขอบเขตของความหมายของคำว่าปัญญาอย่างกว้างขวางมากขึ้น จากเดิม ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนขยายขอบเขตไปอย่างกว้างขวางเช่นกัน การมองและเข้าใจคำว่าปัญญาในความหมายที่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดการกระทำที่แตกต่างกัน แคมเบล Campbell (1997) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาในห้องเรียน ดังนี้

1. ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน เช่น ผู้เรียนบางคน อาจเข้าใจกราฟ หรือรูปภาพ ได้ดีกว่าการบรรยาย
2. ใช้ในการเสริมบทเรียน ใช้ศิลปะหรือการละครในการเรียนวรรณคดี ใช้การเขียนหรือพูดบรรยายในการเรียนดาราศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งแต่ละบทเรียนไม่จำเป็นต้องใช้ปัญญาทุกด้าน
3. ใช้ในการส่งเสริมการทำงานด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนได้คิด ริเริ่ม ค้นคว้า และดำเนินการทำโครงการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสใช้ปัญญาทุกด้าน

4. ใช้ในการประเมินผล โดยให้ผู้เรียนที่ทำโครงการหรือนำเสนอโครงการ ฝึกประเมินตนเอง และให้เพื่อน ๆ ช่วยประเมิน

5. ช่วยในการฝึกทักษะการปฏิบัติ จะเป็นการเพิ่มทักษะต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา

นอกจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน สถานบันการศึกษาสามารถพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียน ผ่านทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น

1. ปัญญาทางด้านการพูดและภาษาเขียน อาจใช้การอภิปราย โต้วาทิ การอภิปรายกลอน นวนิยาย หรือการฝึกพูดต่อหน้าชุมชน เป็นต้น
2. ปัญญาเชิงตรรกะ โดยการส่งเสริมให้ทำการออกแบบ ที่มีการค้นคว้า ทดลองสรุปเหตุผล เป็นต้น
3. ปัญญาด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย โดยการจัดการแข่งขันกีฬา จัดทัศนศึกษา
4. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ เช่น การแสดงภาพถ่าย ภาพเขียน การทำกราฟ แผนที่หรือแผนภูมิ เป็นต้น
5. ปัญญาด้านดนตรี โดยแสดงการเล่นดนตรี หรือร้องเพลง ทำอุปกรณ์เครื่องดนตรี
6. ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น โดยการจัดกิจกรรมการให้บริการชุมชน การช่วยเหลือผู้อื่น ฝึกการให้และรับข้อมูลป้อนกลับ
7. ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง โดยการกำหนดเป้าหมายของงาน และดำเนินงานจนบรรลุเป้าหมาย การอธิบายความสามารถของตนเอง การบันทึกประจำวันเรื่องใดเรื่องหนึ่งของตนเอง การประเมินผลงานตนเอง เป็นต้น
8. ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ โดยการสังเกตและบันทึกการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เรื่องใดเรื่องหนึ่ง การเลี้ยงสัตว์หรือการดูแลต้นไม้ เป็นต้น



ทวีศักดิ์ ศิริรัตนเรขา (2549: 64) กล่าวถึง การนำทฤษฎีพหุปัญญา มาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นความสำคัญใน 3 เรื่อง หลัก คือ 1) แต่ละคนควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้ ปัญญาด้านที่ถนัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ 2) ควรมี รูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาที่มีอยู่ หลายด้าน และ 3) ในการประเมินการเรียนรู้ ควรวัด จากเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถครอบคลุม ปัญหาในแต่ละด้าน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2551: 89-90) สรุปแนวทางการนำ ทฤษฎีพหุปัญญา มาใช้ในการเรียนการสอนมี หลากหลาย ดังนี้คือ

1. ผู้เรียนมีเขาว์ปัญญาในแต่ละด้านที่ แตกต่างกัน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมี กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่สามารถส่งเสริม เขาว์ปัญญาหลาย ๆ ด้าน

2. ผู้เรียนมีระดับพัฒนาการในเขาว์ปัญญา แต่ละด้านไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการ เรียนการสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการในแต่ละ ด้านของผู้เรียน

3. ผู้เรียนแต่ละคนมีเขาว์ปัญญาแต่ละด้าน ไม่เหมือนกัน การผสมผสานของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่เท่ากันนี้ ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ (uniqueness) และความแตกต่างที่หลากหลาย (diversity) การสอนควรเน้นการส่งเสริมความเป็น เอกลักษณ์ของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนค้นหาเอกลักษณ์ ของตน ภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตน เคารพใน เอกลักษณ์ของผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะ ใช้ความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อ สังคม

4. ระบบการวัดและการประเมินผลการ เรียนรู้ ควรมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน และในแต่ละ ด้านควรเป็นการประเมินในสภาพการณ์ของการ แก้ปัญหา การประเมินจะต้องครอบคลุมความสามารถ ของการแก้ปัญหาหรือการสร้างสรรค์ผลงาน

มีรายงานวิจัยที่นำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาพหุปัญญาของผู้เรียน เช่น นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2550) พบว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงต่อพหุปัญญา และส่งอิทธิพล ทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับรู้ ความสามารถของตนเองซึ่งตัวแปรทั้ง 2 นี้มีอิทธิพล ทางตรงต่อพหุปัญญา และมีข้อเสนอแนะต่อ สถาบันการศึกษาในการพัฒนาพหุปัญญาของนักศึกษา ควรดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน การศึกษาให้ครอบคลุมทั้งการเรียนการสอน การดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมถึงการสนับสนุน ทางสังคมแก่นักศึกษา ซึ่งในการจัดการศึกษา ทางการพยาบาลมีงานวิจัยที่ประยุกต์ทฤษฎีพหุปัญญา มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น อเมอ์สัน (Amerson, 2006) ออกแบบวิธีการเรียนการสอนโดย การนำพหุปัญญา 8 ด้าน มาประยุกต์ใช้ให้มีวิธีการ เรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ ศักยภาพในด้านพหุปัญญา เช่น ก่อนการบรรยายจะให้นักศึกษาเล่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ เรื่องที่จะเรียน การนำเสนอผลงาน การแสดงบทบาท สมมุติ การศึกษาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ผ่าน โปรแกรมการเรียนรู้ดังกล่าว มีระดับผลการเรียนดีขึ้น และมีความมั่นใจในการเรียนรู้อีกขึ้น

จากความสำคัญและแนวคิดเกี่ยวกับการ ส่งเสริมพหุปัญญา ทำให้ต้องตระหนักว่าผู้เรียน มีความสามารถหรือศักยภาพที่หลากหลาย และ ความสามารถเหล่านี้ต้องการการกระตุ้นหรือการ ส่งเสริมเพื่อให้เกิดการนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้สอนต้องเห็นคุณค่าของการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้พัฒนา โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่ามนุษย์ทุกคน เกิดมาพร้อมกับศักยภาพที่แตกต่างกัน และสามารถ พัฒนาได้ และสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการ เอื้ออำนวย และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนา พหุปัญญาต่าง ๆ



## แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาบันและสังคมนั้น ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคาร สถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ 2) สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พืช สัตว์ และคน และ 3) สภาพแวดล้อมเชิงสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนักศึกษา ประเพณีของสถาบัน (สำเนา ขจรศิลป์, 2542)

Astin (1993) ศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาต่อการพัฒนานักศึกษามาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี พบว่าองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสบการณ์ของนักศึกษา ประกอบด้วย 1) ลักษณะของสถาบัน (Institutional Characteristics) 2) หลักสูตรและการเรียนการสอน (Curricula) 3) คณาจารย์หรือสิ่งแวดล้อมด้านอาจารย์ (The Faculty Environment) 4) กลุ่มเพื่อน (Peer Group) 5) การมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Student Involvement) ผลการศึกษาของแอสติน สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักศึกษา โดยมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรม และแผนการเรียน ค่านิยม ที่ศรัทธา อัตมโนทัศน์

2. ลักษณะและพฤติกรรมของอาจารย์มีอิทธิพลต่อการพัฒนานักศึกษา อาจารย์ที่ให้ความสำคัญกับนักศึกษาในด้านการเรียนการสอน จะมีอิทธิพลทางบวกต่อนักศึกษา สำหรับผลที่เกิดจากอิทธิพลของอาจารย์ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ระดับความตั้งใจ การจบการศึกษาด้วยเกียรตินิยม การศึกษาต่อในระดับสูง ความพึงพอใจในอาชีพ

3. ลักษณะของสถาบันมีอิทธิพลต่อนักศึกษา  
4. การจัดหลักสูตร พบว่า การจัดให้นักศึกษาเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปแบบบังคับ มีอิทธิพลต่อ

พัฒนาการด้านความเป็นผู้นำและทำให้นักศึกษาพึงพอใจมากกว่า

5. การมีส่วนร่วมของนักศึกษาเป็นตัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาสติปัญญา การมีส่วนร่วมทางวิชาการ การมีส่วนร่วมกับอาจารย์ และการมีส่วนร่วมกับกลุ่มเพื่อนจะส่งผลทางบวกต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการคงอยู่ในสถาบัน

Pascarella (1991: 53-55) เสนอกลุ่มสัมประสิทธิ์ที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่มีต่อนักศึกษา แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มหลัก ดังต่อไปนี้ กลุ่มที่ 1 ภูมิหลังของนิสิตนักศึกษา กลุ่มที่ 2 โครงสร้างและลักษณะของสถาบัน กลุ่มที่ 3 สภาพแวดล้อมของสถาบัน กลุ่มที่ 4 การมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษากับอาจารย์ บุคลากร และกลุ่มเพื่อน และกลุ่มที่ 5 คุณภาพด้านความมานะพยายามของนิสิตนักศึกษาโดยการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาขึ้นกับภูมิหลังของนักศึกษาและการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษากับอาจารย์ บุคลากร และกลุ่มเพื่อนและคุณภาพด้านความมานะพยายามของนักศึกษาในการเรียนรู้และการพัฒนา ส่วนลักษณะโครงสร้างของสถาบันเชื่อว่ามิอิทธิพลทางอ้อมต่อการพัฒนานักศึกษา โดยผ่านทางสภาพแวดล้อมของสถาบัน และการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษากับอาจารย์ บุคลากร และกลุ่มเพื่อน

Huebner (1983 อ้างใน สำเนา ขจรศิลป์, 2542) ได้รวบรวมลักษณะต่าง ๆ ของสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย (Heterogeneity) 2) ความสมดุลระหว่างการสนับสนุนกับการท้าทาย (Support/Challenge Balance) 3) การสนับสนุนจากสังคม (Social Support) และ 4) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น พบว่าสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต สถาบันการศึกษาจึงต้องมีพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาศักยภาพ



ของนักศึกษา โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมภายในสถาบัน ที่นับว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักศึกษา โดยตรง ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวคิด/ทฤษฎี และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในสถาบัน อุดมศึกษา สามารถสรุปองค์ประกอบของสภาพแวดล้อม ภายในสถาบัน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรม เสริมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร และ ด้านการให้บริการแก่นักศึกษา (เนตรนภา กาบมณี, 2554) ซึ่งสถาบันควรจะต้องทำการประเมิน วิเคราะห์ และพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการส่งเสริม และพัฒนาชาวปัญญาด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

ด้านการให้บริการแก่นักศึกษา จำนวน 2 แนวทาง รวมทั้งสิ้น 15 แนวทาง ดังแสดงในแผนภาพที่ 1 และ แผนภาพที่ 2 (เนตรนภา กาบมณี, 2554)

### แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริม พหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล

สภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษามี ส่วนสัมพันธ์กับชาวปัญญา ทั้งทัศนคติ และบุคลิกภาพ ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 6) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่ขัดเกลาสติปัญญา ความคิด ความรู้ และ บุคลิกภาพของผู้เรียน โดยสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการหล่อ หลอมผู้เรียนนั้นไม่ได้มาจากการเรียนการสอนใน ห้องเรียนเท่านั้น ยังประกอบด้วยองค์ประกอบอื่น ๆ ปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน การอยู่ร่วมกัน บรรยากาศภายในสถาบัน กลุ่มเพื่อน และระบบ บริหารของสถาบัน จะช่วยหล่อหลอมให้บัณฑิตนักศึกษา เป็นคนที่สมบูรณ์

จากผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษา พยาบาล สามารถนำมากำหนดแนวทางและ วิธีดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย พยาบาล เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ จำนวน 4 แนวทาง ด้านการเรียนการสอน จำนวน 3 แนวทาง ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 4 แนวทาง ด้าน การมีส่วนร่วมในการบริการ จำนวน 2 แนวทาง และ



กรอบแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล

แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาล	ผลลัพธ์
<p><b>ด้านกายภาพ ประกอบด้วย</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองนักศึกษา</li> <li>พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-access learning center) ในเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> <li>ห้องปฏิบัติการพยาบาล</li> <li>ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์</li> </ul> </li> <li>พัฒนาห้องพักให้เป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย (living and learning center)</li> <li>สนับสนุนอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการให้บริการแก่นักศึกษา</li> </ol>	<p>คุณภาพบัณฑิตทางการพยาบาล</p>
<p><b>ด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>ส่งเสริมจัดการเรียนรู้ในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered Instruction)</li> <li>พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน</li> <li>ส่งเสริมการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</li> </ol>	
<p><b>ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>กำหนดโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครอบคลุมการส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษา</li> <li>ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของนักศึกษา</li> <li>ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา</li> <li>สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานกิจกรรมของชมรมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน</li> </ol>	
<p><b>ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ประกอบด้วย</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>พัฒนาภาชนะผู้นำ และการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา</li> <li>ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร</li> </ol>	
<p><b>ด้านการให้บริการแก่นักศึกษา ประกอบด้วย</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>พัฒนาการแนะแนวและให้คำปรึกษาที่มุ่งสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (Result-based guidance)</li> <li>พัฒนาหน่วยประสานงานและบริการนักศึกษา (service zone)</li> </ol>	

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาลเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล



### พหุปัญญา

ด้านภาษา ด้านการใช้เหตุผลเชิงกระบวนคิดศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านความเข้าใจธรรมชาติ

<p>1. พัฒนาคุณโน้ตสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>1.1 ห้องเรียนในรูปแบบห้องเรียนอัจฉริยะ (Smart classroom)</p> <p>1.2 ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic library หรือ e-library)</p>	<p>5. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในหลากหลายรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered Instruction) ประกอบด้วย</p> <p>5.1 ส่งเสริมการเรียนรู้แบบคำใบ้ในการเรียนรู้ และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีวิถีการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่หลากหลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• การเรียนรู้โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง</li> <li>• การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน</li> <li>• การเรียนรู้แบบเป็นของตนเอง</li> <li>• การเรียนรู้แบบบูรณาการ</li> <li>• การเรียนรู้แบบเป็นประสบการณ์</li> <li>• การเรียนรู้ตามสภาพจริง</li> </ul>	<p>8.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ให้นักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วม</p> <p>8.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักศึกษาเข้าร่วมตามความสนใจหรือความสนใจ</p> <p>9. ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการสนใจของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>9.1 สนับสนุนภาคีความเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบชมรม</p> <p>9.2 พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p>	<p>14. พัฒนาการแนะแนวและให้คำปรึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา (Result-based guidance) ประกอบด้วย</p> <p>14.1 สนับสนุนระบบการดำเนินงานแนะแนวและให้คำปรึกษาอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา</p> <p>14.2 ส่งเสริมประสิทธิภาพการแนะแนวและให้คำปรึกษา</p> <p>15. พัฒนาคณะนิเทศ (Service zone) ประกอบด้วย</p> <p>15.1 จัดระบบบริการที่ให้ความเพียงพอ สะดวก รวดเร็ว</p> <p>15.2 สนับสนุนด้านบุคลากร และทรัพยากรในการให้บริการ</p>
<p>2. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self - access learning center)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ห้องปฏิบัติการพยาบาล</li> <li>• ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์</li> </ul>	<p>8. กำหนดโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครอบคลุมการส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>8.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ให้นักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วม</p> <p>8.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักศึกษาเข้าร่วมตามความสนใจหรือความสนใจ</p> <p>9. ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการสนใจของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>9.1 สนับสนุนภาคีความเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบชมรม</p> <p>9.2 พัฒนาศักยภาพของนักศึกษาในกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p>	<p>12. พัฒนากายวิภา และการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>12.1 สร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานขององค์กรนักศึกษา</p> <p>12.2 เสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์เพื่อพัฒนากายวิภา และการทำงานเป็นทีม</p> <p>13. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร ประกอบด้วย</p> <p>13.1 พัฒนารายงานที่หลากหลายของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิทยาลัย</p> <p>13.2 ส่งเสริมการตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหาร</p>	<p>15.1 จัดระบบบริการที่ให้ความเพียงพอ สะดวก รวดเร็ว</p> <p>15.2 สนับสนุนด้านบุคลากร และทรัพยากรในการให้บริการ</p>
<p>3.1 การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้</p> <p>3.2 การส่งเสริมให้เป้าหมายที่ท้าทายได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่มั่นคงฐาน</p> <p>4.1 อาคาร/สถานที่เพื่อดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ ห้องกิจกรรมชมรม กิจกรรมสันทนาการ</p> <p>4.2 ห้องแนะแนวและให้คำปรึกษา</p>	<p>10. ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>10.1 สร้างกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรเสริมหลักสูตร</p> <p>10.2 เอื้ออำนวยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p> <p>11. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/กิจกรรมของชมรมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ประกอบด้วย</p> <p>11.1 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา</p> <p>11.2 สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/นวัตกรรม</p>	<p>11.1 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา</p> <p>11.2 สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/นวัตกรรม</p>	<p>15.1 จัดระบบบริการที่ให้ความเพียงพอ สะดวก รวดเร็ว</p> <p>15.2 สนับสนุนด้านบุคลากร และทรัพยากรในการให้บริการ</p>
<p>5.3 เตรียมความพร้อมด้านผู้เรียนและผู้เรียนและสนับสนุนภาคีจัดการเรียนรู้</p> <p>6. พัฒนาศูนย์บริการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้</p> <p>6.1 พัฒนาศูนย์บริการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้</p> <p>6.2 ส่งเสริมบทบาทผู้สอนในทางจัดการเรียนการสอน</p> <p>7. ส่งเสริมการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย</p> <p>7.1 กำหนดแนวทางการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน</p> <p>7.2 ส่งเสริมการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง</p>	<p>10. ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา ประกอบด้วย</p> <p>10.1 สร้างกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรเสริมหลักสูตร</p> <p>10.2 เอื้ออำนวยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p> <p>11. สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/กิจกรรมของชมรมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ประกอบด้วย</p> <p>11.1 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา</p> <p>11.2 สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/นวัตกรรม</p>	<p>11.1 ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา</p> <p>11.2 สนับสนุนการเผยแพร่ผลงาน/นวัตกรรม</p>	<p>15.1 จัดระบบบริการที่ให้ความเพียงพอ สะดวก รวดเร็ว</p> <p>15.2 สนับสนุนด้านบุคลากร และทรัพยากรในการให้บริการ</p>
<p>ด้านกายภาพ</p>	<p>ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p>	<p>ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p>	<p>ด้านมิติสัมพันธ์ในบริบทของ</p> <p>ด้านที่ให้บริการแก่นักศึกษา</p>
<p>สถานแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาล</p>			

แผนภาพที่ 2 ภาพรวมแนวคิดและวิถีดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาลเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล





## วิจารณ์

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ อย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่าย/งานของสถาบันมีบทบาทสำคัญและต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อนให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงมีการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน งบประมาณและสิ่งสนับสนุนให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการพัฒนา รวมถึงการติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากแนวคิดนี้ทำให้ได้ประเด็นในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

1. ผู้บริหาร ควรสนับสนุนการนำแนวทางพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยพยาบาลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาลไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1.1 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพหุปัญญา เช่น ด้านภาษา ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี และด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ โดยส่งเสริมการประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักศึกษา ในการวางแผนและการดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาพหุปัญญาในด้านดังกล่าว เช่น ทางด้านกายภาพ ประกอบด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาหอพักให้ป็นศูนย์ศึกษาและอาศัยด้านการเรียนการสอน โดยการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือมีการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ครอบคลุมการส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษา

1.2 พัฒนาความพร้อมด้านบุคลากร โดยเน้นนโยบายและแนวทางในการพัฒนาความรู้และเสริมสร้างประสบการณ์ของอาจารย์/บุคลากรอย่างเพียงพอและมีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะอาจารย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาพหุปัญญาผู้เรียน ทั้งในบทบาทในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน อาจารย์ที่ปรึกษา

ชมรม อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา การดูแลหอพัก หรือการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

1.3 กำหนดแผนการดำเนินงานที่ประสานความร่วมมือในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เพื่อให้การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยสอดคล้องกันเป็นภาพรวมครอบคลุมสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร และด้านการให้บริการแก่นักศึกษา

1.4 มีระบบการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แคร่มีช่องทางรับฟังปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์ บุคลากร นักศึกษา อย่างน้อยทุกภาคการศึกษา

1.5 ส่งเสริมการพัฒนาวงศ์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาพหุปัญญาของนักศึกษาพยาบาล เช่นการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่วิจัยนำเข้าในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

1.6 มีการพัฒนาภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่นๆในระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพพหุปัญญาด้านต่างๆ ผ่านการเรียนรู้หรือการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. อาจารย์ มีบทบาทสำคัญในส่งเสริมพหุปัญญาของนักศึกษา โดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้านการให้บริการแก่นักศึกษา แคมเบอร์ เลียง และ มาร์ (Kamber, Leung, and Ma, 2007) ศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของสถาบันที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อความสามารถในการคิด การจัดการ การปรับตัว และการแก้ปัญหา และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการช่วยเหลือ ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้



ตลอดชีวิตของนักศึกษา แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม  
สรุปได้ดังนี้

2.1 ตระหนักถึงความสำคัญของการ  
ส่งเสริมและพัฒนาหุปัญญา นักศึกษาโดยทำ  
การศึกษาและวิเคราะห์หุปัญญาของผู้เรียน ซึ่งมีวิธี  
ศึกษาจากข้อมูลได้หลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรม  
การวิเคราะห์จากผลงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน  
กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร  
เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหุปัญญาของนักศึกษา

2.2 ประยุกต์แนวทางการพัฒนา  
สภาพแวดล้อมไปดำเนินการจัดการเรียนการสอนใน  
รายวิชา ได้แก่ 1) มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้น  
กระบวนการวิจัย การใช้โครงงาน และการเรียนรู้ตาม  
สภาพจริง 2) ใช้สื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการ  
เรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เช่น  
ประยุกต์ใช้สื่อประสมเพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบ  
ข้อความ ภาพเคลื่อนไหว ภาพเสมือนจริง และเสียง  
3) การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และให้  
ผู้เรียน กลุ่มเพื่อน ผู้สอน มีส่วนร่วมในการประเมิน

2.3 บูรณาการรายวิชาที่มีความ  
สอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น  
ในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษา กับ  
กิจกรรมของชมรมภาษา วิชาสุขศึกษา สตรีกับ  
กิจกรรมชมรมดนตรี วิชามนุษยกับสุขภาพ และ  
สิ่งแวดล้อมกับกิจกรรมกีฬานักศึกษา วิทยาการ  
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้  
พัฒนาความรู้ทางวิชาการตามที่หลักสูตรกำหนด  
ร่วมกับการพัฒนาหุปัญญา

2.4 เสริมสร้างประสบการณ์และ  
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการจัดการเรียน  
การสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดกิจกรรม  
เสริมหลักสูตร การแนะนำให้คำปรึกษา โดยวิธีการ  
ต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิจัย เพื่อพัฒนา  
องค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาหุปัญญาของ  
นักศึกษา



## เอกสารอ้างอิง

- กึ่งฟ้า สีนรุพงษ์ และคณะ. (2545). *ศักยภาพพหุปัญญาของนักศึกษมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.
- ทวีศักดิ์ ศิริรัตน์เรขา. (2549). *พหุปัญญา อัจฉริยภาพหลากหลายมิติที่น่าค้นหา*. Update. 21(222). 63-64.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- นืออน พิณประดิษฐ์, และคณะ. (2550) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพหุปัญญาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 20(2), 227-245.
- เนตรนภา กาบมณี. (2554). *การพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถาบันเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของ นักศึกษาพยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก : การวิจัยพหุ ุภรณ์ศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาอุดมศึกษา, ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสติน ณ อยู่ธยา. (2544) *การพัฒนานิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาการพยาบาล. (2552). *แผนพัฒนาการพยาบาลและการผดุงครรภ์แห่งชาติ (ฉบับที่ 2 ) พ.ศ 2552- 2559*. กรุงเทพฯ: ศิริยอดการพิมพ์.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2542). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เกษมบัณฑิต.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี สันหลวี. (2552). *พหุปัญญาในยุคศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- Amorson, R. (2006). Energizing the nursing lecture: application of the theory of multiple Intelligence Learning. *Nursing Education Perspective*. 27(4), 194-196.
- Astin, A. W. (1993). *What Matters in College?*. San Francisco: Jossey – Bass.
- Campbell, C. (1997). Variation on a Theme-How Teacher Interpret MI Theory. *Education Leadership*. 55(1), 14-19.
- Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence Reframed: Multiple Intelligences for the 21<sup>st</sup> Century*. New York: Basic Books.
- Gardner, H. (2006). *Multiple Intelligences New Horizons*. New York: Basic Books.
- Pascarella, E. T. and Terenzini, P. T. (1991). *How College Affects Students*. San Francisco: Jossey- Bass.